

O Starém židovském hřbitovu

Odedávna říkali Židé svému hřbitovu zahrada; a je to vsutku zahrada, i když smutná a teskná. Větve starých stromů a houština bezových keřů stíní hroby zarůstající trávou i bezpočet náhrobků ze sliveneckého mramoru a pískovce; jsou vytesány do tvaru stříšky a pomalu se propadají do země, náhrobek vedle náhrobku, pomníky s mnoha slovy i pomníčky bez nápisu, husté bludiště osudů, po kterých zůstaly jen kameny. Nachýlily se stářím, vítr a déšť už smazal většinu jmen a s nimi i vzpomínku, avšak stále ještě lze číst na starých hrobech jako v knize, jejíž autor je dávno zapomenut. (...)

A jsou tu v zahradě mrtvých i kameny, na nichž se zachovala znamení rodů – dvě ruce Aronitů, konvice Levitů, anebo symboly zaměstnání: po dávném krejčím zůstala jen podoba nůžek, po řezníkovi sekyra, po doktorovi lékařská pinzeta. Jinde zachoval čas jen symboly jména, a tak se veliká zahrada hemží i podobami zvířátek a zvířat: v poklidném sousedství žije na kameni lev i jelínek, medvěd a liška, kohout, holub i ryba. Na náhrobku, pod nímž se už dávno rozpadla neznámá Hendel v prach, je zobrazena ženská postava, u jejíž hlavy stojí dvě slepice s bojovně vztyčeným zobákem; pověst vypráví, že pod kamenným obrazem Adama a Evy leží snoubenci, které si anděl smrti povolal právě v den jejich svatby.

Snad tu kdysi měli svůj vlastní hřbitov také zástupci zvířecí říše. V zastrčeném koutě u zdi je totiž malý náhrobek, zarostlý břečťanem a z poloviny zapadlý do země. Nápis je už téměř nečitelný, avšak pamětníci starých časů vyprávějí, že v jeho prvních slovech byla zmínka o psu. Jednou prý kdosi hodil přes zeď hřbitova psa, aby posvátné místo zneuctil; moudrý rabín Löw tehdy rozhodl, že cokoliv se na hřbitov dostane, má tam zůstat, a tak bylo zvíře pochováno mezi ty, kteří nejednou žili ve stejném opovržení. Možná, že to tak opravdu bylo, neboť pravda vypravěčů je jiná než pravda pergamenů, i když je psáno, že pohřební bratrstvo ghetta kdysi dávno přikoupilo a začlenilo do své zahrady pozemek, na němž se dříve zahrabávaly kosti psů.

Bylo to tak? Anebo se všechno událo docela, docela jinak?

Nikdo se už asi nedoví pravdu, neboť i ta zarůstá břečťanem a trávou.

Avšak praví Talmud: Lépe by pro nás bylo, kdybychom nebyli stvořeni, než že jsme byli stvořeni; když však jsme už byli stvořeni, tedy zkoumej jeden každý své jednání čili prozkoumej každý své skutky.

1. Co je námětem ukázky?

2. Jaké pocity v tobě ukázka vzbuzuje?

3. Popiš vzhled hřbitova vlastními slovy.

4. V textu vyhledej a podtrhni ta slova či slovní spojení, která značí stáří hřbitova.

5. V úryvku se objevují postavy z jiných příběhů. Které to jsou? V jakém kontextu se o nich hovoří?

a)

b)

6. Na židovských hrobech se zachovaly symboly. Spoj níže uvedené symboly s tím, koho značí.

sekyra

Aronité

dvě ruce

krejčí

ryba

jméno zemřelého

nůžky

Levité

konvice

řezník

7.

Symbole zmíněné v předchozím cvičení je možné rozdělit do tří kategorií. Dokážeš je určit?

a)

b)

c)

8. Rozhodni o pravdivosti následujících tvrzení.

Je jisté, že zvířata se na tomto hřbitově nepohřbívala.

PRAVDA / LEŽ

V textu vystupuje postava, která je autorem golema.

PRAVDA / LEŽ

Příběhy tradované vypravěči odpovídají psaným záznamům.

PRAVDA / LEŽ

9. Co je to „pergamen“?

10. a) V následující větě podtrhni podmět a přísudek.

Vítr a déšť už smazal většinu jmen.

b) O jaký druh podmětu se jedná?

11. Jaké společné a jaké rozdílné znaky mají pověsti „O golemovi“ a „O Starém židovském hřbitově“?

společné znaky

rozdílné znaky